

WYDANIE ŚWIĄTECZNE

www.tygodnikprzeklad.pl

Przeгляд

Nr 52 (1094)
21-27.12.2020
Cena 7,50 zł
(w tym 8% VAT)

CO ŁĄCZY POLAKÓW?

**PROF. ZBIGNIEW
MIKOŁEJKO**
RELIGIJNOŚĆ
OD ŚWIĘTA

**PROF. CEZARY
SZCZYLIK**
ONKOLOGIA
W PANDEMII

MARTA DYMEK
WEGAŃSKIE
ŚWIĘTA

MICHAŁ RUSINEK
DISCO POLO
BEZ LITOŚCI

**ANDRZEJ
GRABOWSKI**
ZIELONE
DRESY FERDKA

**ZAKOPANE
GÓRALE
W ROZPACZY**

ISSN: 1509-3115 Indeks: 353299

ISSN 1509 3115

9 771509 311003 52 >

e-koleda, koleda!

sklep.mleczko.pl

CYTATY

SIOSTRA MAŁGORZATA CHMIELEWSKA,
Wspólnota Chleb Życia
*Trzeba odwagi,
by być przyzwoitym.
Przyzwoitość bywa
ośmieszana.*
„Twój Styl”

JERZY URBAN,
redaktor naczelny
*Zamiast „Ody
do radości” Europa
powinna śpiewać
odę do ciemnoty.*
„Nie”

ZIEMOWIT SZCZEREK,
pisarz
*Lewicy nie wolno
mówić, że „świat
tak robi, to my też
musimy”.*
„Wolna Sobota”
magazyn „Gazety Wyborczej”

ADAM GRZESZAK,
publicysta
*Orlen będzie sam
wydawał gazety,
sam je dystrybuował
i sam rozdzielał
między nie reklamy.*
„Polityka”

MÓJ PRZEGLĄD

Jerzy Domański

Ducha nie gaście

Kończy się ten niezwykły rok. Pandemia rozwalila nasze codzienne życie. W jakimś stopniu dotknęła wszystkich. Najostrzej tych, którzy nie przeżyli choroby. Przerazająco długa jest lista naszych Czytelników i Przyjaciół, których w ostatnich miesiącach pożegnaliśmy nekrologami.

Oby przyszły rok był dla nas łaskawszy. Sama nadzieja jednak nie wystarczy. Trzeba będzie wielkiej mobilizacji ze strony instytucji państwowych. Ale nawet najsprawniejsze instytucje nie zastąpią gotowości Polaków do szczepień. A już na starcie jest z tym fatalnie. Do licznych podziałów, jakie są w naszym kraju, doszedł kolejny. Na tych, którzy będą się szczepili, i na pozostałych. Skuteczność apeli jest wątpliwa. Tak jak w sprawach maseczek i unikania miejsc, gdzie można się zarazić. Skutki widzimy codziennie. Makabryczna liczba zgonów robi wrażenie głównie na tych, którzy i tak poddali się restrykcjom. A co z pozostałymi? Z tymi, którzy na zwróconą im uwagę pokazują środkowy palec? Jak traktować lekarza czy pielęgniarkę, którzy deklarują, że nie będą się szczepić? A nauczycieli? Jak ma funkcjonować instytucja czy zakład pracy, gdzie będą dwie tak różne grupy pracowników?

Czy musi dojść do kolejnej, jeszcze większej fali zachorowań, by była akceptacja dla obowiązkowych szczepień? Taka forma

wolności wyboru, której efektem może być śmierć ludzi zarażonych, jest absurdem. Nie znajduję argumentu za mnożeniem z tego powodu ofiar. Tu już nie chodzi o podziały polityczne, kłótnie ideologiczne, powszechną wrogość i egoizm. Na szali jest to, co najważniejsze. Ludzkie życie. Zmiany mogły się zacząć od autorefleksji władzy.

*Drodzy Czytelnicy
i Przyjaciele,
życzymy Wam dobrego
zdrowia i miłych, nawet
jeśli samotnych, świąt.
Ducha jednak nie gaście.
Jesteśmy z Wami.
Zespół PRZEGLĄDU*

Ale gdzież tam! Nawet pandemia nie wpłynęła na rządzących, by przestali judzić, szcuć jednych na drugich i zarządzać państwem poprzez kolejne kryzysy. Zajęci sobą, nie patrzą na skutki. Na dewastację psychiki ludzi. Na pogłębianie ich lęków. Na przygnębiające poczucie samotności.

Zaradzić temu musimy sami. Każdy na miarę własnych sił i możliwości. Mamy przecież telefony. W tych dniach nie mogą milczeć.

CZYTAJ I WSPIERAJ

Drodzy Czytelnicy, nie piszemy pod dyktando polityków ani reklamodawców. Jesteśmy częścią wspólnoty ludzi myślących podobnie.

**Dzięki Waszemu wsparciu
rozwijamy naszą fundację.**

Wydajemy kolejne książki i PRZEGLĄD. Realizujemy program PAMIĘĆ. Rozbudowujemy stronę www i na Facebooku oraz kanał na YouTube.

Jeśli chcesz i możesz pomóc, prosimy o darowizny na konto:
72 1090 2851 0000 0001 2023 9821
Fundacja Oratio Recta

Każda złotówka ma znaczenie!

BĄKOWSKI

W NUMERZE

KRAJ

- 8 Religijni od święta**
– rozmowa z prof. Zbigniewem Mikotejką
- 12 Co jeszcze łączy Polaków**
Na relacje trzeba ciężko pracować
- 15 Góralu, czy ci nie żal?**
Zakopane w rozpacz
- 18 Jeden onkolog i 70 pacjentów dziennie**
– rozmowa z prof. Cezarym Szczylikiem
- 22 Takich ran nigdzie nie zobaczysz**
Medycy na ulicy

ZAGRANICA

- 26 Pielgrzymów w tym roku nie będzie**
Pustki w Jerozolimie
- 28 Wielka śmierć wielkich miast**
Ucieczka z amerykańskich aglomeracji

HISTORIA

- 32 Wojna kleru z Witosem**
Mandaty dla Piasta

PRZEGLĄD ZWIĄZKOWY

- 36 Lepiej wspólnie mówić**
Do rządzących:
poszukajcie w sobie empatii

KULTURA

- 38 Z dystansu niektóre rzeczy lepiej widać**
– rozmowa z Michałem Rusinkiem
- 41 Culturalia**
- 42 W głowie mam cały czas głos Ferdka**
Andrzej Grabowski
w serialu wszech czasów
- 58 Tamara Łempicka – królowa art déco**
- 66 Cenna sztuka najnowsza**

OBSERWACJE

- 46 Prezentowe trendy 2020**
Stawiamy na relaks i wygodę
- 48 Gęś z kalafiora**
– rozmowa z Martą Dymek

SPORT

- 52 Zarobki futbolistów**
bardziej frapujące niż gra
Spadek apetytów i stawek

EKOLOGIA

- 56 Nieludzkim głosem**
Zwierzęta są gadułami

FELIETONY I KOMENTARZE

- 3 Jerzy Domański**
Ducha nie gaście
- 25 Andrzej Romanowski**
Triumf Iketaona
- 31 Roman Kurkiewicz**
Pierogiem, bigosem polskość malowana
- 35 Tomasz Jastrun**
Wesele i pogrzeb
- 37 Andrzej Szahaj**
Korporacje internetowe
i władza nad światem
- 51 Agnieszka Wolny-Hamkało**
Jabłko Benjamina
- 55 Wojciech Kuczok**
Pójdźmy wszyscy do stołu

22
KRAJ

TAKICH RAN NIGDZIE NIE ZOBACZYSZ

Medycy na ulicy

48

OBSERWACJE

GĘŚ Z KALAFIORA

– rozmowa
z Martą Dymek

58

KULTURA

TAMARA ŁEMPICKA –
KRÓLOWA ART DÉCO

Projekt okładki: Iza Mierzejewska

FOT. PIOTR MATUSEWICZ/EAST NEWS, ADOBE STOCK

Wiesław Kot
Wygrani i przegrani w kulturze

Krynica Morska po sezonie

Dziewięć godzin na SOR-ze

f Co z tą policją

Dr Krzysztof Liedel mówi, że problemem dla policjantów jest odbiór ich działań w lokalnym środowisku, wśród przyjaciół, znajomych. A co to za biadolenie? Jeżeli ktoś wybiera pracę w siłach prewencji, to idzie na służbę PiS, świadomie decyduje się wspierać autorytaryzm. Gdy kandydat na policjanta tego nie wie, to jest idiota. A jak ktoś robi to z przekonania, to jego sprawa. Tak czy siak, powinien wiedzieć, że kiedyś może stanąć przed komisją weryfikacyjną. I będzie jak w filmie Pasikowskiego.

Miron Piwowar

Kiedy w 1990 r. zmieniano nazwę z milicji na policję, jakież to były nadzieje! Przez krótki czas funkcjonowało to na dobrych zasadach – policja służyła obywatelom i walczyła z przestępczością. Ugrupowania prawicowe szybko jednak doszły do wniosku, że tak nie może być, bo na stanowiskach muszą być ludzie, którzy będą nam służyć. Tak się stało, stąd czystki w policji. Dzisiaj na wszystko jest za późno, bo przyszli tacy ludzie jak ci na proteście kobiet. Oni będą pałkami okładać kobiety, byle podliznąć się władzy. Teraz władza zyskuje, a obywatel traci.

Andrzej Kościński

f Jakich zmian wymaga polska policja?

Jedyną zmianą, jakiej wymaga polska policja, jest ciągle przypominanie każdemu policjantowi, że zadaniem

policji jest ochrona obywateli przed przestępcami – zarówno tymi z rynsztoka, jak i tymi z piedestału oraz wszystkimi ze szczebli pośrednich.

Olaf Nowaczyk

Policja przeszła już tyle zmian, czystek i etapów selekcji negatywnej, że tylko pozytywistyczne hasło pracy u podstaw może przynieść jakieś efekty. A i to po jakimś czasie. W razie ewentualnej zmiany orientacji rządzących nie należy fundować policjantom kolejnej czystki, lecz najpierw zdefiniować jasno i wyraźnie cele tej formacji. Czy ma być służebna wobec społeczeństwa, czy represyjna jak obecnie. Różnica może się wydawać w pewnych aspektach działań niewielka, ale to chyba ważne, czy działamy z miłości do dobra, czy z nienawiści do zła. Najważniejsza jest motywacja podejmowanych działań. I tę świadomość trzeba zaszczepić w obecnych i potencjalnych funkcjonariuszach, a potem wokół niej stopniowo odbudowywać tę formację.

Nie chcę w ten sposób powiedzieć, że policja będzie mieć pałki z gąbki i różowe kajdanki, tam, gdzie trzeba, interwencje muszą być zdecydowane. Natomiast demonstrowanie brutalności, siły i władzy, którą daje mundur, trzeba wykluczyć, zwłaszcza wobec słabych, niezdolnych do obrony lub obnoszących swój pacyfizm.

Zbigniew Derejski

ZDJĘCIE TYGODNIA

Największa na świecie szopka stanęła na Plaza del Ayuntamiento w Alicante w Hiszpanii. Figura Józefa ma 18,5 m, Matki Bożej – 10,5 m, Dzieciątko Jezus – 3 m, a zajęły 183 m kw. Dzięki temu dzieło José Manuela Garcíi Esquivy trafiło do Księgi rekordów Guinnessa.

PYTANIE TYGODNIA | 0 czym warto podumać w święta?

RYSZARD BAŃKOWICZ,
przewodniczący Rady Etyki Mediów

Myślę, że warto się zadumać nad tym, kiedy wreszcie uda się nam żyć w normalnym kraju – i co możemy zrobić, żeby to przyspieszyć. Natomiast jeśli chodzi o nasze podwórko, media, cenne będą przemyślenia na temat tego, czy wróci stan, w którym ich etyka jest przedmiotem troski nie tylko piszących dziennikarzy, ale także ich kierowników, naczelnych, a przede wszystkim wydawców.

DR MIRA MARCINÓW,
psycholożka, filozofka, pisarka

Z perspektywy czasu oceniam, że najważniejsze pod względem refleksyjnym były dla mnie święta, które spędziłam, przygotowując się do egzaminu doktorskiego z filozofii. Musiałam przypomnieć sobie cały egzystencjalizm i dużo myślałam o wszystkim, co związane z kruchością i skończonością naszego istnienia czy brakiem wolności. Zachęcam do stawienia czoła tym trudnym kwestiom, a więc do tego, by w święta na przekór wszystkiemu, co dzieje się wokół, zająć się myśleniem filozoficznym, choćby domorosłym. Ćwiczmy refleksję na temat spraw najważniejszych – sensu i bezsen-

su, życia i śmierci – i zachęcamy bliskich do takich rozmów. Oczywiście taka zaduma, refleksja, filozofowanie jako ćwiczenie się w umieraniu jest możliwe pod warunkiem, że wszystkie inne potrzeby zostaną zaspokojone. Wiem, że taka możliwość namysłu egzystencjalnego to luksus, którego wszystkim bym życzyła w te święta.

KS. DR ROMAN PRACKI,
*teolog, psychoterapeuta,
duchowny luterański*

Jeśli któryś polityk będzie się fotografował na tle żłóbka lub składał przy tej okazji jakieś obietnice, warto się zadumać, czy używając Dzieciątka Jezus, nie chce znaleźć szczeliny w twoim sercu dla własnej ewangelii. To, co ma do przekazania ten żydowski chłopiec ocalały z zagłady, dziecko uchodźców i w końcu robotnik budowlany, nie potrzebuje własnego radia, gazety czy telewizji. On nie zwróci się o dotację, aby głosić wartości. Nie ma takiego funduszu sprawiedliwości, grantu lub innego projektu, o który by zawniósował. Tej kruchej Ewangelii wystarczy kilku pasterzy, rybaków i ty. Jezus nie upomni się o ustawy i konstytucje gwarantujące jego wyznawcom społeczne przywileje. Sam nie zabiegał o nie ani nikomu ich nie

obiecał. Bóg zwyczajnie wkłada w twoje dłonie opłatek, aby przełamać go tylko z tym, kogo kochasz. Wtedy staniesz się częścią tej historii.

Czytelnicy PRZEGLĄDU
DANUTA ROSTKOWSKA

W święta szczególnie warto oddać się namysłowi nad swoimi relacjami z bliskimi. Czy w kolejnym roku nie chcielibyśmy częściej się spotykać przy wspólnym stole, zamiast gonić za innymi sprawami? Czy prezenty, które im dajemy, nie są sposobem na zagłuszenie wyrzutów sumienia, że rodzina i przyjaciele dostają od nas za mało tego, co najcenniejsze, czyli czasu?

ARTUR PIE

Czy warto było tak pędzić, wyrabiać tyle nadgodzin, kupować kolejne rzeczy?

MAĆKO LECHITA

W święta warto podumać nad lewicowym programem społecznym i metodą zbudowania od nowa solidnego poparcia społecznego dla lewicy. Czego sobie, a także Państwu życzę serdecznie.

Not. Michał Sobczyk